

(„n-am fost un răsfățat al oficialităților”) este o altă mistificare pe care o contrazice autoarea însăși, după câteva pagini, când Alecsandri mărturisește că „această lampă a fost comandată de regină special pentru mine”. Așadar, *S-au aprins vâpale...* nu depășește intenția unei evocări jubiliare de uz didactic, dar acest uz didactic are și bune însușiri: tonul avântat, idealismul gândirii, absența realismului. Cum zice Alecsandri: „Înot în lumină și călătoresc în albastrul infinit al cerului”. O variantă contemporană la *Jocul ielelor* de Camil Petrescu descoperim în drama *Cine „l-a sinucis” pe procuror*, cu deosebirea că noul Ruscanu nu mai e ziarist, ci procuror implicat direct în restabilirea justiției. Deși se ocupă de un caz real (suntem introduși în climatul mafirot românesc), textul atinge cote teoretice interesante. Procurorul Mihai Mihai este un incoruptibil din stirpea nefericită a eroilor camilpetrescieni, asemenea lui Gelu Ruscanu din *Jocul ielelor* sau lui Robespierre din *Danton*. Avem, la un moment dat, în variantă prescurtată, chiar celebrul dialog dintre Gelu Ruscanu (*Procurorul*) și Șerban Saru Sinești (*Ministrul justiției*), în care El anchetează, cu toată onestitatea, un caz de corupție, deși primește numeroase avertismente pe care nu le ia în seamă. Compromiterea, apoi dispariția definitivă a procurorului sunt atât de bine regizate, încât propria iubită, Silvia, îl crede nebun și îi face, pe ascuns, o programare la psihiatru. De altfel, cea mai puternică scenă a dramei este convorbirea cu iubita lui trădătoare. Cristina Tamaș a scris un text dur, bun oricând și oriunde, pentru că este vorba de structurile mafioate ce înfloresc la adăpostul libertății și democrației.

Oltița Cîntec

Mircea Morariu despre Mihai Măniuțiu

30 de ani de carieră regizorală, 73 de spectacole, sper că n-am greșit numărarea, patru cărți despre propria percepție asupra teatrului, așa ar putea fi cuantificată statistic activitatea creatoare a lui Mihai Măniuțiu. Adăugați orele de lectură, de studiu, de meditație, frământările creatoare și exercițiile de imaginație care au condus la atâtea proiecte. Plusați cu orele de repetiții, în decursul cărora le-a împărtășit tovarășilor de creație viziunea proprie, și rezultatul va fi mai aproape de adevăr. Să nu omitem nici clipele de îndoială, atât de necesare în orice artă autentică. Practicant al unui teatru intelectualizat, Mihai Măniuțiu a devenit un *brand* în teatrul românesc al ultimelor trei decenii. Știi la ce să te aștepti din partea lui. Nu în sensul de previzibilitate, ci în sensul de orizont de așteptare. Forța lui interioară pare o resursă nepuizabilă: lucrează mult, uneori foarte mult (cei mai prolifici ani ai săi au fost 2005 și 2007, când a semnat, atenție, nu mai puțin de șapte puneri în scenă), dar și bine. A lucrat cam peste tot în țară: la Cluj (unde are cartea de muncă), Oradea, Arad, București, Piatra Neamț, Iași, Sfântu Gheorghe, Constanța etc., a montat texte de la antice, la contemporane. Știe cum să-și alcătuiască echipa, de regulă cu colaboratori de marcă, are, ca tot omul, pardon, artistul, preferințe, e firesc, iar rezultatele sunt, de fiecare dată, cel puțin interesante.

Chiar și atunci când nu-i iese (ce vrei, până și bătrânul Homer mai ațipește câteodată!), o face cu prestanță. Iar când dă lovitura, o face cu amplitudine. Multe dintre creațiile lui le-am văzut pe viu și le-am apreciat cu propriile-mi instrumente critice. N-am urmărit tot, nici n-aveam cum să țin pasul cu extraordinara lui poftă de muncă, dar Măniuțiu m-a interesat mereu ca artist. Atras de diversitatea formulilor spectaculare, de noile variante de expresie teatrală, a îndrăznit întotdeauna. Că îți place sau nu ceea ce face el regizoral, nu-l poți neglija, trebuie să vezi ce-a mai născocit. Unul dintre colegii mei de breaslă, Mircea Morariu, a avut șansa, datorită geografiei în primul rând, să urmărească mai tot ceea ce a realizat Mihai Măniuțiu și să scrie despre. 22 de cronici și trei recenzii apărute în revistele *Teatrul azi*, *Familia*, *Tribuna* în intervalul 1996–2007, au fost rânduite cronologic și reunite în sumarul unei cărți editate la finele anului trecut de Casa Cărții de Știință din Cluj-Napoca. **Mihai Măniuțiu – ipostaze esențiale** este titlul ei, iar rezultatul e un portret mozaicat al unui regizor aflat în plină formă creatoare. Cadru didactic universitar, om de litere, Mircea Morariu știe foarte bine cum trebuie să arate o carte cu rost și folos. La fiecare cronică, a atașat câte un cartuș lămuritor, cu informații despre producția radiografiată. La final, o cronologie a spectacolelor măniuțiene completează fericit partea documentară a lucrării, care are o mare calitate – e utilă în planul ideii. Din punctul meu de vedere, nimic nu poate fi mai trist decât o carte inutilă, o carte de care nimeni, cu excepția autorului ei, nu are nevoie. Rostul cărții, al cărții în general, e să ne stârnească curiozitatea, să ne învețe ceva, să ne amintească despre lucruri esențiale. Volumul lui Mircea Morariu îndeplinește toate aceste condiții. Îl citești cu plăcere, afli multe din paginile lui: observațiile sunt la obiect, profunde, de finețe, evaluează spectacolele într-un context estetic mai larg. Mircea Morariu e el însuși un devorator de cărți, e foarte în temă de fiecare dată, are capacitatea de a schița rapid bibliografii generale pentru diverse teme. Se vede asta și în cronicile adunate acum între scoarțe de volum. Judecățile lui critice trimit la cutare ori cutare autor, la cutare sau cutare lucrare. Esențiale. Importanța demersului editorial semnat de Mircea Morariu mai vine și din faptul că reușește o portretizare din mers, fără să însemne în grabă, o diacronie a poeziei regizorale a lui Măniuțiu. Din diverse unghiuri, dar urmând aceeași grilă axiologică. Ceea ce face ca rezultatul să fie un portret nu complet, exhaustiv, nici nu și-a propus asta (iar Măniuțiu va mai avea oricum ceva de spus în teatrul nostru și de acum încolo), ci unitar. Este încă un atu al întreprinderii lui Mircea Morariu. Care merită toată atenția.

Mircea Morariu, *Mihai Măniuțiu – ipostaze esențiale* (Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008)

